

Cikkismertetés: Kommunikáció életet veszélyeztető betegséggel diagnosztizált gyermekekkel és serdülőkkel

Article review: Communication with children and adolescents about the diagnosis of their own life-threatening condition

Ismertető:	Cseke Zsófia Flóra
Ismertetett cikk:	Stein A, Dalton L, Rapa E, et al. Communication with children and adolescents about the diagnosis of their own life-threatening condition. Lancet. 2019 March 16;393(10176): 1150-1163. doi: 10.1016/S0140-6736(18)33201-X
Kulcsszavak:	kommunikáció; gyermek; serdülő; diagnózis közlése; életet veszélyeztető betegség
Keywords:	communication; child; adolescent; communicaton of diagnosis; life-threatening condition

Beküldve: 2021. 01. 19., doi: [10.24365/ef.v62i3.6173](https://doi.org/10.24365/ef.v62i3.6173)

A fenti tanulmány az életet veszélyeztető betegségekkel diagnosztizált gyermekekkel és serdülőkkel való kommunikáció módjára összpontosított. Kihangsúlyozta egy átfogó és bizonyítékon alapuló program, irányelv megalkotásának szükségességét, ami segítségül szolgálhat az egészségügyi szakemberek számára a jobb és hatékonyabb kommunikációban, illetve információközlésben. A szakemberek számára az egyik legnehezebb feladat ugyanis az, amikor egy gyermek vagy serdülő életet veszélyeztető betegségének tényét közölniük a beteggel, illetve hozzátartozóival.

A betegellátásban részt vevők kommunikációja kiemelten fontos a súlyosan beteg gyermekekkel és serdülőkkel, valamint családtagjaikkal. Ennek javítása az alacsony, közepes jövedelmű és fejlett országokban egyaránt kívánatos. A korlátozott erőforrásokkal rendelkező, alacsonyabb jövedelmű országokban ezen terület fejlesztése azért rendkívül fontos, mert a gyermekhalandóság igen magas.

Jelen tanulmány szerzői figyelembe vették azt is, hogy a kommunikáció megtervezése és kivitelezése során sokat számít a gyermek vagy serdülő életkora, hiszen a beteg kognitív és érzelmi fejlettsége meghatározza a halállal és betegséggel kapcsolatos megértőképességet.

A kutatás három fő kérdéskört vizsgált: 1) Milyen érzelmi, viselkedéses és társas kimenetelei vannak a terminális vagy életet veszélyeztető betegségekkel kapcsolatos kommunikációnak a gyermekekre és serdülőkre nézve? Milyen hatással van ez a fajta információközlés a beteg gyermekek és serdülők kezelésben való együttműködésére, az adott betegségek előmenetelére? 2) Milyen tényezők, akadályok és kihívások befolyásolhatják a kommunikáció folyamatát? 3) Van-e bármilyen preferenciája a gyermekeknek, szülőknek és gondviselőiknek az életet veszélyeztető diagnózisok közlését illetően?

A tanulmány szakirodalmi áttekintése alapján számos olyan adat ismert, melyekből leszűrhető, hogy a betegség körüli bizonytalanság (mely a rossz vagy gyenge kommunikációból is fakadhat) rosszabb betegségkimenetellel járhat, valamint csökkentheti az életminőséget. A silány kommunikáció, a nem megfelelő tájékoztatás ronthatja a beteg együttműködését a kezelés során, valamint növelheti a betegség átadásának, terjedésének valószínűségét (például HIV-fertőzött fiatalok nem megfelelő tájékoztatása → merész, kockázatos magatartásformák → a HIV-fertőzés terjedése). Azonban a jó kommunikáció nem csak emiatt bizonyult a szakirodalom szerint kardinálisnak: a szakemberek hatékony és megfelelő kommunikációja nagyobb bizalmat, így jobb együttműködést és személyes kapcsolatot eredményezhet.

A gyermekeket és serdülőket érintő életet veszélyeztető állapotok kommunikációjának sikeressége leginkább a gyermek, a szülő, illetve a gondviselő, valamint az egészségügyi szakember triádján múlik. Sok esetben a szülők vagy gondviselők képeznek hidat a gyermek és az egészségügyi dolgozók között, valamint fontos információk tárházával rendelkeznek a gyermeküket illetően, ami hasznos lehet a gyógyítás során.

Ami a gyermekek, serdülők, családjuk és az egészségügyi dolgozók preferenciáját illeti az életet veszélyeztető állapotok kommunikálásáról: kiemelendő a közlés módja, annak formája (például az ellátásban résztvevők által használt nyelvezet, a konzultáció megfelelő időzítése, a beszélgetés helyszíne, stb.); a közlés tartalma (például információk a betegségről és a

lehetséges kezelésről, a prognózis, az informált döntéshozatal szabadsága és támogatása); valamint a beteg gyermek esetleges jelenléte a tájékoztatás során.

Mindezek alapján egy nemzetközi szakértőkből (életet veszélyeztető diagnózissal rendelkező gyermekekkel és serdülőkkel dolgozó klinikusok és kutatók) álló csoport, egy két napos műhelymunka keretein belül az összegyűjtött szakirodalom, a korábban publikált ajánlások, illetve személyes klinikai tapasztalataikat elegyítve létrehoztak egy keretrendszert, vázlatot a hatékony kommunikáció ismérveiről. A kutatók és szakemberek azonban hangsúlyozták, hogy ezek csupán irányelvek, és nem alkalmazhatóak minden betegnél és minden szituációban.

TANULSÁGOK A HAZAI SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

Mindenképpen fontos figyelembe venni a beteg életkorát, állapotát, valamint betegségének stádiumát, hisz ezek mind befolyásolják a diagnózis közlésének körülményeit. Hazánkban érdemes lenne fejleszteni az orvos-beteg kommunikációt is, különösen az erősen hierarchikus és paternalisztikus egészségügyi berendezkedés miatt. Továbbá célszerű lenne magyarországi adatok gyűjtése (például interjúk, kérdőívek felvétele a gyermek, illetve serdülő betegekkel és családtagjaikkal). Ez azért is lenne fontos, mert a hazai kulturális és családi tényezők, valamint a betegségmagatartás sajátosságainak figyelembevételével új és hatékony kommunikációs módszerek kialakítására nyílna lehetőség

Információk a szerzőről:

Cseke Zsófia Flóra, Debreceni Egyetem Népegészségügyi Kar, Debrecen, zsopicseke96@gmail.com